

gezählt werden, Verz. d. Oxf. H. 181, a, No. 412. — 3) bei den Buddhisten Bez. einer Klasse von Schriften: *ausführlicher Commentar* BURN. Intr. 367. WASSILJEV 47. 63. fg. 73. 77. 107. TĀRAN. 56. 294. Vie de HIOUEN-THSANG 63. 67. 106. °सास्त्र 80. 67. 174. TĀRAN. 56. HIOUEN-THSANG I, 113. 129. 173. 184. 269. अभिधर्म° 177. प्रकरणापादविभाषाशास्त्र 184. Vie de HIOUEN-THSANG 102. — Vgl. दुर्विभाष, महाविभाषाशास्त्र und वैभाषिक.

विभास (von 2. भास् mit वि) m. 1) N. einer der sieben Sonnen TAITT. ĀR. 1, 7, 1. 16, 1. fälschlich स° VP. 632, N. 6. — 2) N. pr. einer Gottheit MĀRK. P. 80, 7. — 3) N. eines Rāga Gtr. S. 51 und VIII.

विभास्कार (2. वि + भा°) adj. ohne Sonne VARĀH. LAGHÚ. 2, 9 in Ind. St. 2, 283.

विभास्वत् (2. वि + भा°) adj. überaus glänzend Verz. d. Oxf. H. 28, b, 40.

विभित्ति (von 1. भिद् mit वि) f. Spaltung KĀTH. 11, 5. SHADV. Br. 3, 8.

विभिन्दु (wie oben) 1) adj. spaltend RV. 4, 116, 20. — 2) m. N. pr. eines Mannes RV. 8, 2, 41.

विभिन्दुक m. (der sich spaltende Fels) N. pr. eines Asura (Comm.): मेधातिथिः काण्व्यो विभिन्दुकाद्युध्रीर्गी उद्मन्त Pañkav. Br. 15, 10, 11.

विभिन्दुर्शिन् adj. = भिन्दुर्शिन् MĀRK. P. 23, 38.

विभी (2. वि + 2. भी) adj. furchtlos MBH. 3, 1153. 8, 786.

विभीत m. = विभीतक HALĀJ. 2, 463. ÇĀRṆG. Sām. 3, 8, 27. 11, 3. 13, 63.

विभीतक (spätere Form für विभीदक) m. f. (ई, nicht zu belegen) und n. TRIK. 3, 5, 23. Terminalia Bellerica Roxb. (ein grosser Baum), n. die als Würfel gebrauchte Nuss; die Kerne berauschen, die Blüthe riecht widerlich. WIGHT III. I, 91. Z. d. d. m. G. II, 123. AK. 2, 4, 2, 38 (m. f. n.). H. 1143. HALĀJ. 3, 66. RATNAM. 91. ÇAT. Br. 13, 8, 1, 16. Schol. zu SHADV. Br. 3, 8. MBH. 3, 2405. 2813. fgg. 11570. R. 2, 91, 47. 6, 19, 41. SUÇR. 1, 32, 15. 142, 3. 8. 144, 18. 167, 5. 183, 7. 2, 77, 16. 229, 15. 468, 11. ÇĀRṆG. Sām. 2, 1, 30. 3, 11, 25. VARĀH. BRH. S. 53, 120. 54, 24. 102. Verz. d. Oxf. H. 98, a, 33. BRAHMA-P. in LA. (III) 51, 20. — Vgl. वैभीतक.

विभीदक m. dass. RV. 7, 86, 6. 10, 34, 1. KĀTJ. ÇR. 21, 3, 20. SĀJ. zu ÇAT. Br. 5, 4, 4, 6. GOBH. 1, 5, 17. — Vgl. विभेदक.

विभीषण (vom caus. von 1. भी mit वि) gaṇa nanyādi zu P. 3, 1, 134. 1) adj. (f. स्त्री) schreckend, einschüchternd, Furcht erregend RV. 5, 34, 6. राक्षस MBH. 1, 5930. 6029. 6072. ३प 6, 4295. 7, 7903. HARIV. 13408. R. 6, 1, 30. Verz. d. Oxf. H. 10, b, N. 6. VET. in LA. (III) ad 30, 5. भीरु° MBH. 7, 892. सु° R. 3, 33, 25. — 2) m. a) Rohrschilf, Amphidonax Karka Lindl. RĀGAN. im ÇKDR. AUSH. 36. — b) N. pr. α) eines edlen Rākshasa, Bruders des Kubera und Rāvaṇa, der von Rāma nach Rāvaṇa's Vertreibung als Beherrscher von Lañkā eingesetzt wurde, MBH. 2, 411. 3, 15896. fgg. HARIV. 10410. R. 1, 1, 79. 3, 33. 3, 23, 38. 7, 9, 35. KĀM. NITIS. 8, 61. RAGH. 12, 68. 104. KATHĀS. 43, 144. fgg. WEBER, RĀMAT. UP. 299. fg. 302. 311. RĀGA-TAR. 3, 73. 4, 504. BHĀG. P. 4, 1, 37. PAÑKĀR. 4, 3, 110. Verz. d. Oxf. H. 76, a, 4. — β) zweier Fürsten von Kāçmīra: eines Sohnes des Gonarda RĀGA-TAR. 1, 192. eines Sohnes des Rāvaṇa 196. fg. — 3) f. स्त्री N. pr. einer der Mütter im Gefolge Skanda's MBH. 9, 2640. — 4) n. a) das Schrecken, Einschüchterung MBH. 3, 15648. — b) N. des 11ten Muhūrta Verz. d. B. H. No. 912.

विभीषा (wie oben) f. die Absicht (als wenn es vom desid. käme) Jmd zu schrecken: यथावीर्यस्त्वया सर्पः कृतो ऽयं महिभीषया MBH. 1, 998.

विभीषिका (wie oben) f. Schreck, Einschüchterung, Schreckmittel: विभीषिका वै गन्धर्व नास्त्रक्षेपु प्रयुज्यते । अस्त्रक्षेपु प्रयुक्तये फेनवत्प्रविलीयते ॥ MBH. 1, 6463. विभीषिकाभिर्वक्त्राभिर्षिष्यन्सर्वपार्थिवान् 2, 14333. 5, 5570. न वै विभीषिका कांचिद्राजन्तुर्वन्ति पाण्डवाः । युध्यन्ति ते यथान्यायं शक्तिमन्तश्च संयुगे ॥ 6, 2913. HARIV. 13864. 16018. KĀM. NITIS. 19, 3. UTTARAR. 90, 17 (117, 1). दत्ता तास्ता विभीषिकाः RĀGA-TAR. 7, 539. PAÑKĀT. 160, 17, 21. fg. कृत्वा शस्त्रविभीषिकाम् Spr. (II) 1889. — Vgl. भेद°.

विभू (von 1. भू mit वि P. 3, 2, 180. VOP. 26, 168) 1) adj. im Veda auch विभू, f. विभू und विभ्वी; vgl. P. 4, 1, 47. a) weit reichend, durchdringend; ausgebreitet, überall gegenwärtig H. an. 2, 312. MED. bh. 7. P. 3, 2, 180. Schol. श्रेष्ठम् RV. 4, 163, 10. श्रेष्ठिम् 8, 90, 12. याम 1, 34, 1. 10, 138, 5. यं भृगो विरूचुर्वनेषु चित्रं विभ्वं विशे विशे 4, 7, 1. 1, 188, 5. 10, 40, 1. VS. 5, 31. 22, 30 (KĀTH. 35, 10). स श्रेष्ठः प्रोतश्च विभुः प्रजाम् 32, 8. MUND. UP. 1, 1, 6. KĀTHOP. 2, 22. MAITRĀJUP. 6, 7. KĪLIKOP. in Ind. St. 9, 13. 19. BHAG. 10, 12. R. 6, 8, 16. VARĀH. BRH. S. 51, 1. BHĀSHĀP. 50. 93. आकाश TARKAS. 10. fg. Z. d. d. m. G. 6, 24, N. 3 und 4 (विभ्वी). 25, N. 1. 26. Schol. zu KAP. 1, 49. Inschr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 502. ÇI. 3. SARVADARÇANAS. 51, 13. तन्त्रित्यं विभु चेच्छ्रुतीत्यात्मनो विभुनित्यता 85, 1. — b) reichlich; nachhaltig: राति RV. 5, 38, 1 (vgl. 1, 34, 1). मनीषाः 6, 34, 1. पोष 5, 3, 9. श्रुपः 3, 31, 16. कामाः VS. 20, 23. 18, 10. RV. 2, 24, 10. यज्ञ TBR. 3, 9, 19, 1. ÇAT. Br. 13, 3, 2, 2. — c) vermögend, mächtig, wirksam, tüchtig: Indra RV. 3, 33, 13. 8, 85, 11. die Marut 1, 166, 11. Agni 31, 2. 63, 10. 141, 9. 5, 4, 2. इत्स 10, 11, 4. विष्पति 6, 13, 8. श्रद्धाः 3, 6, 9. 7, 48, 1. VS. 22, 19. MBH. 3, 2118. 3, 7202. R. 1, 38, 29. 77, 29. 4, 1, 4. 11, 12. 5, 89, 8. KUMĀRAS. 6, 95. BHĀG. P. 4, 1, 48. विभो voc. MBH. 1, 6040. 3, 1752. 5, 6067. 7009. 13, 2250. R. 1, 62, 14. 63, 34. R. GORR. 2, 66, 29. 4, 9, 4. 36, 9. 40, 12. 5, 83, 17. KATHĀS. 28, 95. vermögend, im Stande seiend mit infin. KIR. 5, 43. BHĀG. P. 5, 18, 23. 11, 6, 18. fg. (विभ्वी). subst. Herr, Gebieter TRIK. 3, 3, 289. H. 359. H. an. MED. श्रेयसाम् BHĀG. P. 2, 7, 49. लोकानां प्रलयोद्भवस्थितिविभुः VARĀH. BRH. S. 1, 1. तेषां देवानाम् MĀRK. P. 74, 58. तव KATHĀS. 26, 280. महिभु PAÑKĀT. 202, 10. स्वज्ञन° so v. a. das Haupt VARĀH. BRH. 18, 14. Fürst RAGH. 8, 31. संमतो ऽहं विभोर्नित्यम् Spr. 3193. KATHĀS. 19, 59. तावतो ऽन्यश्च तत्सुतः । वर्षा-नभूद्भिः RĀGA-TAR. 1, 340. 351. — d) = नित्य H. an. — e) = दृढ AḌA-JAPĀLA im ÇKDR. — 2) m. a) der Mächtige, Allmächtige als Bez. des höchsten Gottes: α) Brahman's MED. BHĀG. P. 2, 9, 6. 9, 3, 29; vgl. विभुश्चतुर्मुखः R. 7, 5, 12. — β) Viṣṇu's oder Kṛṣṇa's ÇABDAM. im ÇKDR. BHAG. 3, 15. MBH. 3, 15591. BHĀG. P. 1, 2, 30. 3, 16. 5, 16. 40. 8, 13. 7, 8, 34. — γ) Çiva's H. an. MED. MBH. 1, 7297. KUMĀRAS. 7, 31. Spr. 3313. KATHĀS. 7, 111. 21, 143. 39, 153. — b) Diener (भृत्य) TRIK. — c) ein N. der Rbhū (vgl. विभ्वन्), nur pl. RV. 7, 48, 1. ऋभुर्भुभिः, विभ्वो विभुभिः 2. ये विभ्वो नरः स्वपत्यानि चक्रुः 4, 34, 9. 36, 3. — d) N. pr. (विभू nach P. 3, 2, 180, Schol., was aber nicht zu belegen ist) eines Gottes, eines Sohnes des Vedaçiras und der Tushitā, BHĀG. P. 8, 1, 21. eines Gottes unter Manu Sāvarni MĀRK. P. 80, 7. des Indra unter Manu Raivata 73, 72. BHĀG. P. 8, 5, 3. unter dem 7ten Manu